

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

20.1.2026 г.

X РД09-152/20.01.2026 г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Yanka Stoyanova Radanova

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията код **103201 „Охранител - гражданска, корпоративна сигурност и опазване на обществения ред“** от професионалното направление код **1032 „Национална и лична сигурност и защита на имуществото“** съгласно приложението.

20.1.2026 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Krasimir Georgiev Valchev

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА СТЕПЕНИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО
ПРОФЕСИЯ**

Професионално направление					
Код: 1032	Национална и лична сигурност и защита на имуществото				
Професия					
Код:103201	Охранител - гражданска, корпоративна сигурност и опазване на обществения ред				
Степени на професионална квалификация		-	-	III	IV
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		-	-	4	5
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		-	-	4	5

Утвърдена със Заповед

20.1.2026 г.

X РД09-152/20.01.2026 г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Yanka Stoyanova Radanova

София, 2026 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация (СПК) по професия код 103201 „Охранител - гражданска, корпоративна сигурност и опазване на обществения ред“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на всяка степен на професионална квалификация.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

1. Част по теория на професията

- изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и дидактически материали (осигуряват се от обучаващата институция)
- критерии за оценяване на изпитните теми
- указания за разработване на писмен тест
- указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект за ученици, обучаващи се за трета степен на професионална квалификация
- критерии за оценяване на дипломния проект и неговата защита

2. Част по практика на професията

- указания за съдържанието на индивидуалните задания;
- критерии за оценяване на индивидуалните задания.

3. Система за оценяване

4. Приложения

- образец на изпитен билет – част по теория на професията
- образец на индивидуално задание по практика
- образец на индивидуално задание за разработване на дипломен проект
- образец на рецензия на дипломен проект

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Ролята на охранителя в системата за национална сигурност:
правни, институционални и технологични аспекти

Понятие за национална сигурност - основни цели и компоненти. Институции, имащи роля в сигурността и обществения ред, и принципите на взаимодействието между тях. Нормативни актове, регламентиращи частната охранителна дейност. Права и задължения на охранителите. Взаимодействие между охранители и полицейски органи, включително в ситуации на задържане на лица или защита на обществения ред. Дигитални технологии, включително видеонаблюдение, използвани в рамките на личната или обществената сигурност. Анализиране на казус, зададен от обучаващата институция, включващ заплахата за сигурността, с правилно правно поведение и институционален отговор.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира понятието „национална сигурност” и обяснява нейните основни цели и компоненти	10
2. Изброява и описва институциите, имащи роля в сигурността и обществения ред, и принципите на взаимодействието между тях	15
3. Идентифицира основните нормативни актове, свързани с частната охранителна дейност, включително правата и задълженията на охранителите	20
4. Демонстрира разбиране на взаимодействието между охранители и полицейски органи, включително в ситуации на задържане или защита на обществен ред	15
5. Представя примери за използване на дигитални технологии, включително видеонаблюдение, в рамките на личната или обществената сигурност	15
6. Решава казус, зададен от обучаващата институция, включващ заплахата за сигурността, с правилно правно поведение и институционален отговор	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Лична охрана в условията на съвременни заплахи:
координация, правна рамка и технологии

Видовете заплахи за сигурността, които могат да засегнат физически лица – социални, информационни, икономически. Нормативни основания за действия при лична охрана, включително употреба на физическа сила и помощни средства. Основни етапи в организацията на охрана на физически лица, етични норми, инструкции за поведение, тактически указания. Координация и взаимодействие между охранителните екипи и други институции в условия на риск и при инцидент. Приложение на биометрични и цифрови технологии при контрол на достъпа и наблюдение на охранявано лице. Тактически указания за действия при различни ситуации при лична охрана на физическо лице, по казус, зададен от обучаващата институция.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност, Наказателен кодекс, Закон за министерството на вътрешните работи

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Разглежда видовете заплахи за сигурността, които могат да засегнат физически лица – социални, информационни, икономически	15
2. Посочва нормативните основания за действия при лична охрана, включително употреба на физическа сила и помощни средства	10
3. Описва основните етапи в организацията на охрана на физически лица, етични норми, инструкции за поведение, тактически указания	20
4. Описва координацията и взаимодействието между охранителните екипи и други институции в условия на риск и при инцидент	20
5. Посочва приложението на биометрични и цифрови технологии при контрол на достъпа и наблюдение на охранявано лице	10
6. Разработва тактически указания за действия при различни ситуации при лична охрана на физическо лице, по параметри, зададени от обучаващата институция	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Използване на дигитални технологии в охранителната дейност – правни ограничения, институционално взаимодействие и етични норми

Функции и приложение на дигитални технологии, използвани в охраната – биометрия, видеонаблюдение, изкуствен интелект, дронове. Правните норми, свързани със защита на лични данни и неприкосновеност, при използване на дигитални средства за сигурност.

Използване на наблюдателна техника и действията при съмнения за престъпна дейност. Роля на институциите, отговорни за регулиране и контрол на технологиите в сигурността – Комисия за защита на личните данни, Министерство на вътрешните работи, частни охранителни структури. Етични стандарти, при работа с технологии за гарантиране защита на личността и правата на гражданите. Казус, зададен от обучаващата институция, за ситуация на цифров пробив или атака и представя схема за реакция на охранителен екип.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност, Наказателен кодекс, Закон за министерството на вътрешните работи

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Описва функциите и приложенията на дигитални технологии, използвани в охраната – биометрия, видеонаблюдение, изкуствен интелект, дронове	15
2. Разграничава правните норми, свързани със защита на лични данни и неприкосновеност, при използване на дигитални средства за сигурност	10
3. Описва правилното използване на наблюдателна техника и действията при съмнения за престъпна дейност	15
4. Обяснява ролята на институциите, отговорни за регулиране и контрол на технологиите в сигурността – Комисия за защита на личните данни, Министерство на вътрешните работи, частни охранителни структури	20
5. Аргументира необходимостта от етични стандарти, при работа с технологии, за да се гарантира защита на личността и правата на гражданите	15
6. Анализира казус, зададен от обучаващата институция, за ситуация на цифров пробив или атака и представя схема за реакция на охранителния екип	25
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Поведение и тактически действия на охранителя при кризисни ситуации

Действия при терористична заплаха, пожар, авария, нападение над обекта. Използване на помощни средства, физическа сила и оръжие. Законова регулация на задържане, проверка и реакция при рискове. Правила за тактическа готовност и работа в екип при кризисни ситуации. Алгоритми за поведение при евакуация и взаимодействие с компетентните органи.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Посочва и обяснява различните видове заплахи и подходящи действия	15
2. Изяснява законовите граници за употреба на физическа сила, помощни средства и оръжие в трудовата дейност	25
3. Описва реда за задържане и предаване на лице на полицията	20
4. Посочва типични тактически модели за работа в екип при охрана в кризисна ситуация	25
5. Посочва инструкциите, указанията и правилата за безопасност и евакуация при кризисни ситуации и взаимодействие с компетентните органи	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Охрана на имуществото на физически или юридически лица

Типова класификация на обектите, на които се осъществява охрана на имущество на физически и юридически лица. Права и задължения на охранителите при охрана имуществото на физически и юридически лица. Постове за охрана. Престъпления против собствеността. Взаимодействие на частните охранители с органите за обществен ред и сигурност.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност, Наказателен кодекс

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира типовата класификация на обектите, на които се осъществява охрана на имущество на физически и юридически лица	20
2. Подчертава правата и задълженията на охранителите при охрана на имущество на физически и юридически лица	25
3. Обяснява дейността за постове за охрана	15
4. Дава примери за престъпления против собствеността	20
5. Обобщава формите за взаимодействие на частните охранители с органите за обществен ред и сигурност	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Екип за охрана

Видове обособени екипи от изпълнители на охранителна дейност. Форми за ефективно общуване в екипите. Престъпления против собствеността – описание и характеристики. Правила, указания и инструкциите за действия при охраната на селскостопанско имущество. Хигиенни норми и здравословни и безопасни условия на труд на работното място.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност, Закон за безопасни и здравословни условия на труд

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Посочва видовете обособени екипи от изпълнители на охранителна дейност	20
2. Описва формите за ефективно общуване в екип	20
3. Описва характеристиките на престъпленията против собствеността	20
4. Обяснява правилата, указанията и инструкциите за действия при охраната на селскостопанско имущество	25
5. Описва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд на работното място	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Охрана на мероприятия

Нормативна база за провеждане на масови мероприятия. Същност и видове масови мероприятия. Правна регламентация на частната охранителна дейност при охрана на мероприятия. Характеристика на престъпленията против реда и общественото спокойствие. Служби за обществен ред.

Дидактически материали: Наказателен кодекс, Закон за частната охранителна дейност, Закон за събранията митингите и манифестациите

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 7</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Посочва нормативната база за провеждане на масови мероприятия	15
2. Описва същността и видовете масови мероприятия	20
3. Посочва правната регламентация на частната охранителна дейност при охрана на мероприятия	25
4. Посочва и обяснява характеристиката на престъпленията против реда и общественото спокойствие	25
5. Разграничава службите за обществен ред	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Охрана при транспортиране на ценни пратки и товари

Права и задължения на охраната при транспортиране на ценни пратки и товари. Етични норми на комуникация. Примерни тактически указания за действия в различни ситуации при охрана на транспортирането на ценни пратки и товари. Здравословни и безопасни условия на труд на работното място. Търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена – основни икономически понятия.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност. Закон за здравословни и безопасни условия на труд

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва правата и задълженията на охраната при транспортиране на ценни пратки и товари	20

2. Възпроизвежда примерни тактически указания за действия в различни ситуации по охрана при транспортиране на ценни пратки и товари	25
3. Обобщава етичните норми на комуникация	20
4. Дава примери за здравословни и безопасни условия на труд на работното място	20
5. Демонстрира разбиране за основни икономически понятия - търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Самоохрана на имущество

Принципи и механизми за физическа защита на имущество от противоправни посегателства чрез самоохрана. Видове и числеността на обособените екипи по самоохрана. Функции на различните екипи по самоохрана. Нормативната база и вътрешните правила при самоохрана на имущество. Нормативно установени тактически действия и правомощия на охранителите в кризисни ситуации при самоохрана на имущество. Следва протокола за работа с лични данни - законови и организационни правила за обработване на лични данни. Разпознава различните нива на класификация и тяхното значение за сигурността.

Дидактически материали: Закон за защита на класифицираната информация, Закон за защита на личните данни, Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Посочва принципите и механизмите за физическа защита на имущество от противоправни посегателства чрез самоохрана	15
2. Описва видовете и числеността на обособените екипи по самоохрана	15
3. Различава функции на различните екипи по самоохрана	10
4. Познава нормативната база и вътрешните правила при самоохрана на имущество	15
5. Назовава нормативно установени тактически действия и правомощия на охранителите в кризисни ситуации при самоохрана на имущество	20
6. Описва протокола за работа с лични данни - законови и организационни правила за обработване на лични данни	10
7. Разпознава различните нива на класификация и тяхното значение за сигурността	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Сигнално-охранителна дейност

Обособени екипи от изпълнители за извършване на охранителна дейност на търговеца. Примерни тактически указания за действия при различни ситуации при сигнално-охранителната дейност. Ефективно общуване в работния екип. Взаимодействие с полицейските органи. Цифрово съдържание с помощта на специализиран софтуер за документиране, наблюдение и анализ.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
---	------------------------------

1. Разпознава обособените екипи от изпълнители на извършване на охранителна дейност на търговеца	25
2. Описва примерни тактически указания за действия при различни ситуации, при охрана на имущество на физически или юридически лица	25
3. Дава примери за ефективно общуване в работния екип	20
4. Посочва начините та взаимодействие с полицейските органи	20
5. Обяснява цифровото съдържание с помощта на специализиран софтуер за документиране, наблюдение и анализ	10
Общ брой точки:	100

2. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Система за национална сигурност и ролята на държавните институции и частната охранителна дейност в нейното функциониране

Понятие за „национална сигурност“ - основни компоненти и функции. Основни държавни институции, участващи в системата за сигурност и общественя ред. Ролята на частната охранителна дейност като елемент от цялостната система за сигурност. Принципи на взаимодействие и координация между държавните институции и частните охранителни структури. Основни правни норми, уреждащи частната охранителна дейност, и правата и задълженията на охранителите. Интегриран и съвместен подход при осигуряване на националната сигурност и общественя ред.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира понятието „национална сигурност“ и описва основните ѝ компоненти и функции	10
2. Изброява и характеризира основните държавни институции, участващи в системата за сигурност и общественя ред	15
3. Обяснява ролята на частната охранителна дейност като елемент от цялостната система за сигурност	20
4. Описва принципите на взаимодействие и координация между държавните институции и частните охранителни структури	15
5. Изброява основните правни норми, уреждащи частната охранителна дейност и правата и задълженията на охранителите	15
6. Аргументира необходимостта от интегриран и съвместен подход при осигуряване на националната сигурност и общественя ред	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Координация, комуникация и планиране в системата за сигурност – държавни институции и частни охранителни структури

Процеси на вземане на решения и обмен на информация между институциите и частната охранителна дейност. Комуникационна схема, демонстрираща взаимодействие при различни ситуации – инциденти, бедствия, заплахи. Процес и значение на планирането в охранителната дейност и неговата роля в системата за сигурност. Основните видове планове – оперативни и стратегически – и тяхното приложение. Правните аспекти при изпълнение на охранителни функции и при взаимодействие с държавните органи. Баланс между индивидуални и институционални отговорности за постигане на ефективна сигурност.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Описва процесите на вземане на решения и обмен на информация между институциите и частната охрана	10
2. Изгражда комуникационна схема, демонстрираща взаимодействие при различни ситуации – инциденти, бедствия, заплахи	15
3. Обяснява процеса и значението на планирането в охранителната дейност и неговата роля в системата за сигурност	20
4. Разграничава основните видове планове – оперативни и стратегически – и тяхното приложение	15
5. Демонстрира познания за правните аспекти при изпълнение на охранителни функции и при взаимодействие с държавните органи	15
6. Аргументира необходимостта от баланс между индивидуални и институционални отговорности за постигане на ефективна сигурност	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Контрол и координация в охранителната дейност и взаимодействието със службите за обществен ред: правомощия, функции и системи за сигурност

Ключови контролни механизми в охранителната дейност, включително инструкции и контрол на документацията. Система за физическа защита спрямо класа на сигурност на обекта. Същност на обществения ред и ролята на службите за сигурност в неговото поддържане. Правомощията и задълженията на органите за обществен ред и тяхното практическо прилагане. Категоризира и оценява ефективността на оперативно-издирвателната дейност като средство за превенция. Координация между охранителната дейност и службите за обществен ред с цел повишаване на сигурността.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Разграничава ключовите контролни механизми в охранителната дейност, включително инструкции и контрол на документацията	10
2. Конструира система за физическа защита и оценява нейното състояние спрямо класа на сигурност на обекта	15

3. Анализира същността на обществения ред и ролята на службите за сигурност в неговото поддържане	20
4. Описва правомощията и задълженията на органите за обществен ред и тяхното практическо прилагане	15
5. Категоризира и оценява ефективността на оперативно-издирвателната дейност като средство за превенция	15
6. Изгражда аргументирани становища за координация между охранителната дейност и службите за обществен ред с цел повишаване на сигурността	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Изготвяне на охранително обследване и план за охрана на обект с тактическо планиране на охранителната дейност

Нормативна база за осъществяване на охранителна дейност и тактика при охрана на обект – физическа охрана на обект, лична охрана, охрана при транспортиране на ценни пратки или товари, охрана на мероприятия, самоохрана, охрана на селско стопанско имущество. Методите и етапите на охранително обследване на обект за охрана. План за охрана с включен график и инструкции, съобразени с обекта за охрана. Тактически мерки за защита при стандартни и извънредни ситуации. Взаимодействие с органите на реда и други структури. Мерки за безопасно използване на физическа сила, помощни средства и оръжие.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Познава нормативната база за осъществяване на охранителна дейност и тактика при охрана на обект – физическа охрана, лична охрана, банкова охрана и охрана на ценни пратки и товари, охрана на мероприятия	25
2. Коректно описва методите и етапите на охранително обследване на обект за охрана	15
3. Изготвя план за охрана с включен график и инструкции, съобразени с обекта за охрана по параметри, зададени от обучаващата институция	20
4. Включва тактически мерки за защита при стандартни и извънредни ситуации	15
5. Обосновава необходимостта от взаимодействие с органите на реда и други структури	15
6. Предлага мерки за безопасно използване на физическа сила, помощни средства и оръжие	10
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Подбор, обучение и управление на охранителен екип. Мотивация и контрол в охранителната дейност

Критерии и нормативни изисквания за подбор на охранителен персонал. Описва профила на кандидата и техниките за оценка на компетентностите. Видове инструктажи и обучение на екипа - методи и съдържание. Видове контрол върху дейността на охранителния екип. Същност на мотивацията в охранителната дейност. Мотивационни подходи и техники, приложими в охранителната дейност. Външен контрол и роля на компетентните органи в

частната охранителна дейност. Мотивация с контрол и организация на екипа за охрана и необходимостта от тях за повишаване на ефективността на трудовата дейност.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Описва критериите и нормативните изисквания за подбор на охранителен персонал. Описва профила на кандидата и техниките за оценка на компетентностите	25
2. Посочва планирането и провеждането на инструктаж и обучение на екипа с адекватни методи и съдържание	15
3. Демонстрира умения за организиране и контрол върху дейността на охранителния екип	20
4. Описва ролята и същността на мотивацията в охранителната дейност. Класифицира различните мотивационни подходи и техники и аргументира приложимостта им	15
5. Анализира и оценява външния контрол и ролята на компетентните органи в частната охранителна дейност	15
6. Свързва мотивацията с контрола и организацията на екипа, обосновава необходимостта от тях за повишаване на ефективността на екипа	10
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Организация и план за охрана на недвижим имот и при самоохрана на имущество – тактически действия и документация

Правните норми, регулиращи охраната на недвижим имот и дейност по самоохрана на имущество. Основни изисквания на охранителен план, включващ зонирание, входно-изходен контрол и видеонаблюдение, етапи на охранителния план, отговорни лица и необходими ресурси. Използването на видеонаблюдение, съобразено със Закона за защита на личните данни при охрана на недвижим имот и при самоохрана. Необходими инструкции и графици за охрана в съответствие с нормативната база, включително при инциденти и кризисни ситуации. Взаимодействие с други звена – полиция, пожарна, спешна помощ, при възникнали инциденти. Изготвяне на пълна документация за организация и план за охраната на недвижим имот и при самоохрана на имущество, по параметри, зададени от обучаващата институция.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Изброява и обяснява правните норми, регулиращи охраната на недвижим имот и при самоохрана	10
2. Представя основните изисквания на охранителен план, включващ зонирание, входно-изходен контрол и видеонаблюдение, етапи на изготвяне на охранителния план, отговорни лица и необходими ресурси	15
3. Аргументира използването на видеонаблюдение, съобразено със Закона за защита на личните данни	20

4. Представя необходимите инструкции и графици за охрана в съответствие с нормативната база, включително инструкции и протокол при инциденти и кризисни ситуации	15
5. Описва взаимодействието при кризи и инциденти с други звена – полиция, пожарна, спешна помощ	15
6. Демонстрира компетентност в изготвянето на пълна документация за организация и план за охраната на недвижим имот и при самоохрана на имущество, по параметри, зададени от обучаващата институция	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Организация и тактика на екипите за лична охрана и охрана при транспортиране на ценни пратки или товари с прилагане на организационни протоколи

Правна регламентация за организиране на личната охрана и охраната при транспортиране на ценни пратки или товари. Тактически действия при критични ситуации в личната охрана и при охрана на ценни пратки. Оперативен подход между охрана на физическо лице и охрана при транспортиране на ценни пратки или товари. Изисквания за безопасност, включително работа с оръжие и помощни средства. Процедури за инструктаж, носене на униформа, отличителни знаци и контрол върху служебно оръжие. Координация между охранителните екипи в различен контекст (лична охрана / охрана при транспортиране на ценни пратки или товари).

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 7</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Посочва правната регламентация за организиране на личната охрана и охраната при транспортиране на ценни пратки или товари	10
2. Изброява и описва тактическите действия при критични ситуации в личната охрана и при охрана на ценни пратки	15
3. Обяснява разликите в оперативния подход между охрана на физическо лице и охрана при транспортиране на ценни пратки или товари	20
4. Прилага изискванията за безопасност, включително работа с оръжие и помощни средства	15
5. Познава и описва процедурите за инструктаж, носене на униформа, отличителни знаци и контрол върху служебно оръжие	15
6. Анализира необходимостта от координация между охранителните екипи в различен контекст (лична/ охрана при транспортиране на ценни пратки или товари)	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Организация на физическата охрана на селскостопанско имущество. Превенция на трудови инциденти при охрана на селскостопанско имущество чрез ефективна комуникация и прилагане на правила за здравословни и безопасни условия на труд

Посочва правните норми за организация на охрана на селскостопанско имущество. Задължения на охранителя при прилагане на инструкции в случай на инцидент. Правилата за поведение при аварии и бедствия в селското стопанство. Видове комуникация (вербална/невербална) и подходящ стил за използването им в трудовата дейност. Инструкции и процедури при проверка на достъп и провеждане на обиколки в обекта при охрана на селскостопанско имущество. Рискове за здравето и безопасността в при охрана на селскостопанско имущество. Мерки за намаляване на риска от злополуки – маркировки, инструкции, лични предпазни средства. Писмено съобщение или инструкция в симулирана аварийна ситуация, зададена от обучаващата институция

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Посочва правните норми за организация на охрана на селскостопанско имущество	10
2. Обяснява задълженията на охранителя при прилагане на инструкции в случай на инцидент. Идентифицира правилата за поведение при аварии и бедствия в селското стопанство	15
3. Разграничава видовете комуникация (вербална/невербална) и описва подходящ стил в трудовата дейност	20
4. Познава инструкциите и процедурите при проверка на достъп и провеждане на обиколки в обекта при охрана на селскостопанско имущество	15
5. Обяснява рисковете за здравето и безопасността в при охрана на селскостопанско имущество. Изброява приложими мерки за намаляване на риска от злополуки – маркировки, инструкции, лични предпазни средства	15
6. Представя кратко писмено съобщение или инструкция в симулирана аварийна ситуация, зададена от обучаващата институция	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Организация и тактика при сигнално-охранителна дейност.

Приложение на съвременни цифрови технологии в сигнално-охранителната дейност и ръководене на екип при инцидент

Целите, функции и правната уредба, регламентираща сигнално-охранителната дейност. Организация и функции на мониторинг-център и мобилни патрули. Типова класификация на обектите за сигнално-охранителна дейност - подходящи мерки за защита. Видове обекти за сигнално-охранителна дейност и техните особености. Методи за ръководене на екип при кризисни ситуации с тактическо приложение на помощни средства и оръжие. Софтуерни инструменти за мониторинг и сигнализация при реална или симулирана заплаха.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва целите, функциите и нормативната уредба, регламентираща сигнално-охранителната дейност	10

2. Представа организацията и функциите на мониторинг-център и мобилни патрули	15
3. Разпознава типовата класификация на обектите за СОТ и избира подходящи мерки за защита	20
4. Дефинира видовете обекти за сигнално-охранителна дейност и техните особености	15
5. Представа методи за ръководене на екип при кризисни ситуации с тактическо приложение на помощни средства и оръжие	15
6. Описва софтуерни инструменти за мониторинг и сигнализация при реална или симулирана заплаха	25
Общ брой точки	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Предприемаческа инициатива в сферата на сигурността и обществения ред с отчитане на защитата на личните данни и защитата на класифицираната информация

Стъпки при стартиране на бизнес в сферата на сигурността – лицензиране на частна охранителна фирма и вид охранителна дейност. Организационно-правните форми на стопанска дейност. Защита на лични данни при работа с клиенти, правна рамка и правила за съхранение на личните данни. Етични и законови рискове при боравене с лични данни. Нива на класификация на класифицирана информация и тяхното значение за сигурността. Връзка между защита на личните данни, защитата на класифицираната информация и пазарното доверие. Компетенции на службите за защита на личните данни и за защита на класифицираната информация.

Дидактически материали: Закон за частната охранителна дейност

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Изрежда стъпките при стартиране на бизнес в сферата на сигурността – лицензиране на частна охранителна фирма и вид охранителна дейност	25
2. Разграничава организационно-правните форми на стопанска дейност	15
3. Обяснява защита на лични данни при работа с клиенти, правна рамка и правила за съхранение. Разпознава етични и законови рискове при боравене с лични данни	20
4. Разпознава различните нива на класификация и тяхното значение за сигурността	15
5. Анализира връзката между защита на личните данни, защитата на класифицираната информация и пазарното доверие	15
6. Познава компетенциите на службите за защита на личните данни и за защита на класифицираната информация	10
Общ брой точки	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИСМЕН ТЕСТ

1. Структура на теста и изисквания към тестовите задачи

Всеки тест се състои от 20 въпроси/задачи и обхваща всички теми от националната изпитна програма за съответната степен на професионална квалификация по професията.

Тестовите включват следните модули:

Модул А: Титулна страница: съдържа наименование на институцията от името на която се предлага теста и инструкция за работа с теста. Инструкцията съдържа информация относно:

- целта на теста;
- начините за нанасяне на отговорите;
- права и задължения на учениците по време на изпита;
- начините за оценка на тестовите резултати;
- времето за решаване на теста.

Модул Б: Тест: изписва се вариант на теста. Тестовите въпроси/задачи се подредят по един от следните критерии:

- по логиката на учебното съдържание;
- според типа на отговора.

Модул В: Еталон на верния отговор и ключ за оценяване - предназначени за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията.

2. Изисквания към тестовите въпроси/задачи

Всяка тестова задача проверява компетентности съобразно нивото по НКР/ЕКР, както следва:

- За трета степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 4) – компетентности, необходими за изпълнение на сложни операции с помощта на различни инструменти, машини, апарати, измервателни уреди, за разчитане на технологична документация, схеми, данни и други.
- За четвърта степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 5) – компетентности, необходими за решаване на сложни задачи, изискващи творческо мислене и прилагане на алтернативни методи и начини на действие в позната и/или непозната ситуация и среда, критично осмисляне от различни гледни при решаване на задачи и проблеми в съответната професионална област.

Тестовите въпроси/задачи се разработват в съответствие с матрицата на теста, както следва:

Изпитна тема №	III степен на професионална квалификация Тежест 50%		IV степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
1	2	10	2	10
2	2	10	2	10
3	2	10	2	10
4	2	10	2	10

5	2	10	2	10
6	2	10	2	10
7	2	10	2	10
8	2	10	2	10
9	2	10	2	10
10	2	10	2	10
	20	100	20	100

Максималният брой точки за всяка тестова задача е 5 точки.

При оценка на резултатите от теста, максималният брой точки се поставя при пълен и верен отговор, съвпадащ с ключа за оценяване. Частично верните отговори носят по-малък брой точки съобразно ключа за оценяване.

V. УКАЗАНИЕ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО И ОФОРМЯНЕТО НА ДИПЛОМНИЯ ПРОЕКТ

Дипломният проект съдържа следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част;
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения;

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведение) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част - Формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използвана, в записката на дипломния проект, литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или подредба за по-добра прегледност. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

Оформяне на дипломния проект

Формат: A4; Брой редове в стр.: 30; Брой на знаците: 60 знака в ред. Общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака; шрифт: Times New Roman.

VI. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект	20
1.1. Логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4
1.2. Задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7
1.3. Използване на подходящи изследователски методи	4
1.4. Стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5
2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати	20
2.1. Изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10
2.2. Оригиналност, значимост и актуалност на темата	6
2.3. Задълбоченост и обоснованост на предложенията и насоките	4
3. Представяне на дипломния проект	20
3.1. Представянето на разработката по темата е ясно и точно	5
3.2. Онагледяване на експозето с: а) презентация; б) графични материали; в) практически резултати; г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10
3.3. Умения за презентиране	5
4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект	30
4.1. Разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10
4.2. Логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10
4.3. Съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност	10

5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5
Общ брой точки:	100

VII. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание за частта по практика на професията съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието.

Всяко индивидуално задание за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – част по практика на професията включва:

- Тема в съответствие с единиците резултати от учене в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като за обучаващите се, които придобиват по-високата степен на професионална квалификация, индивидуалното задание може да съдържа извършване компетентности за по-ниската степен на професионална квалификация по съответната професия.
- указания (инструкции/изисквания) за изпълнение
- критерии за оценяване

По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията, могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

2. Критерии за оценяване

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда*	да/не
1.1.	Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	да/не
1.2.	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място	да/не
1.3.	Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа	да/не

* Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя **оценка слаб (2)**.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
2.	Ефективна организация на работното място	5
2.1.	Планира ефективно работния процес	2
2.2.	Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2
2.3.	Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	5
3.1.	Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3
3.2.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	20
4.1.	Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10
4.2.	Правилено подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание	20
5.1.	Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10
5.2.	Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното задание	50
6.1.	Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20
6.2.	Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20
6.3.	Изпълнява задачата в поставения срок	10
	Общ брой точки:	100

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на квалификация по професия код 103201 „Охранител - гражданска, корпоративна сигурност и опазване на обществения ред“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията - максимално 100 точки;
- част по практика на професията - максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е както следва:

- За трета и четвърта степен на професионална квалификация - в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията. Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки $\times$ 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател слаб;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател среден;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател добър;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател много добър;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател отличен.

VIII. АВТОРСКИ ЕКИП

Националната изпитна програма е разработена по проект BG05SFPR001-3.001-0001 „Модернизирание на професионалното образование и обучение“, финансиран от Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансиран от Европейския съюз.

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Образец на изпитен билет – част по теория на професията

Изпитен билет – част по теория на професията

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код „.....“

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали (ако е приложимо)

.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(име, фамилия)

(подпис)

*(печат на училището/
обучаващата институция)*

2. Образец на индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА
ПРОФЕСИЯТА**

.....
Индивидуално задание №

На

(трите имена на ученика/обучавания)

.....клас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се.....

(вписва се темата на индивидуалното задание)

а. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

.....
.....
.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата
институция)

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА
ПРОФЕСИЯТА

по професия код

На

(трите имена на ученика)

ученик от клас

Тема:.....
.....

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
.....
.....

График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект

б) контролни проверки и консултации

.....
.....

в) краен срок за предаване на дипломния проект

Ученик:

(име, фамилия)

(подпис)

Ръководител-консултант:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището)

4. Образец на рецензия на дипломен проект

Рецензия на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Ръководител-консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката да бъде допуснат/а до защита пред членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект в теоретичната и практическата част.

.....20... г.

Рецензент:

гр./с.....

(подпис)